

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

Capvt XXXI. Hypocritas detectos justißimè, pro quæsita laude, ignominijs
omnibus appeti & concîdi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45699

regum potestas: solus Deus omnipotens. Itaque coronâ Cruci imposita, post illa, pietatis cultor, & modestiæ exemplum fuit. Mare igitur, *Dum non pareret, docuit parere*; & regem, quem voluit docere, cuius potentia esset, pudescit.

CAPVT XXXI.

Hypocritas detectos iustissimè, pro quaesita laude, ignominij omnibus appeti & concèdi.

Diogenes cuidam sibi placenti, quòd leonis exuuiò tectus grederetur: *Non tu desines, in quiete, virtutis stragulas pudescere?* scilicet indecens esse existimabat, quòd homo mollis Herculis amictum sibi vendicaret. Plurimi sunt in Dei Ecclesia in speciem boni, moribus mali; qui, more Phariseorum & falsorum Prophetarum, *veniunt in vestimentis ouium, intrinsecum autem sunt lupi rapaces.* Verbis profitentur se Catholicos, re ipsa sunt multis hæreticis deteriores. Confitentur sæpe, saceram Synaxin adeunt frequenter, *exterminant facies suas, ut appareant hominibus ieiunantes*; sed similes sunt Antipatro, cuius frugalitatem nonnullis laudantibus, quòd alienam ab omnibus delictijs austeramq; vitam ageret: *Foris, aiebat Alexander, albo utitur pallio, intus verò totus est purpureus*, notans fictam illius parimoniam. A talibus Ecclesia obsidetur, premitur, contaminatur; ob hos contemnitur, quòd tales habeat, tamquam scabiosas oues. Sed sunt in grege, ut Vlysses quondam. In agro Dominico creuerunt, sed lolia sunt; miscentur frugibus, sed ventus paleas esse conuincit. Reti includuntur, sed maris retrimenta sunt, & hydri, non pisces. Ouillum est vellus, lupium ingenium, vno verbo, hypocritæ, fictores, simulatores, irrisores pietatis, insidiatores religionis. Atque vti nam sæcularium dumtaxat multi tales existerent, & non etiam aliquamulti Ecclesiasticorum, qui inani fidei professione gregem Dominicum agnoscunt, quem vitæ libertate vitijq; infamant. Non accuso hinc eos, qui non sunt tales, ne sibi arripiant irascendo, quod reis dicitur, ut à se amoueant dolendo. Sunt certè qui cum Antipatro foris albo pallio utuntur, ut emergant, ut gratiam Principum venentur, intus toti sunt purpurei, & conspersi sanguine innocentum. Qua de causa eos merito

I. Laert. lib. 6. cap. 2.

Matth. 7. 15.

Matth. 6. 16. Plutarch. in Reg. & Imp. Apoph.

Matth. 23. 27. ritò Christus in hunc modum alloquitur: *Ua vobis Scriba & Pharisei hypocrita: quia similes estis sepulchris dealbatis, quae à foris parent hominibus speciosa, intus verò plena sunt ossibus mortuorum, & omni spurcitia. Sic & vos a foris quidem paretis hominibus iusti: intus autem pleni estis hypocrisi & iniquitate, iram Dei in vos, & alios vobiscum prouocantes, multorum causis malorum.*

II.

Aristot. lib. 9.
Ethic.

An non talibus exuuiæ Herculis detrahendæ? an non exendum pallium album? An non in apricum proferendi, & de ipsa laudis ambitione in ruborem dandi sunt? Et facit hoc scrutator cordium Deus, ne diutiùs lateant, & plus noceant. Nam, vel Aristotele teste, *qui fingit se amicum, & non est, peior est eo, qui facit falsam moneta.* Percuti ergo meretur, vt si corrigi non vult, saltem innotescat, atque ipsa plaga adactus se separet à bonis. Vt enim motu & calore, ea quæ diuersæ naturæ sunt, verùm confusa, se iunguntur; vt butyrum à lacte agitatio secernit; vt paleas à tritico diuidit turbo, aut ventilabrum; vt metalla omnia calor ab alijs disungit; ita concussio & ignis tribulationis diuersos animos commouet; latentium cogitationum discrimina detegit; & suo quemque ordini remittit. *Nemo potest personam fictam diu ferre, facta in naturam suam citò recidunt.* Sed tum maximè, cum tanguntur, mouentur, vruntur. *Turò serpens pestifer tractatur, dum riget frigore, non desunt tamen illi venena, sed torpent.* Ignem illi adhibe, & serpentem experieris. Tales vt detegat Deus, vrut, & in fornace tentationis probat, ac turbine persecutionis de area sua euenilat. Fulgent vt aurum; si lapidem admoueas Lydium, aut prenas, mox scoriam suam loquuntur: forma videtur, sed fucus est, quem diluens tempestas lutum facit. Rident, quàm diu fauor fortunæ adest; in tranquillo petræ, in turbido spongiæ. *Fronti nulla fides.* Is, qui Cato videbatur, cum sol fulgeret, totus contrahit se se, quàm primùm, cælum nubibus obducitur, vt dicere possis;

Senec. in
Hippol,

*Ubi vultus ille, & victa maiestas viri:
Atque habitus horrens, prisca & antiqua appetens,
Morumq; senium triste, & adpectu graue?
O vita fallax! abditos sensu geris,
Animusq; pulchram turbidis faciem induis,*

Pudor

*Pudor impudentem celat, audacem quies,
Pietas nefandum, vera fallaces probant,
Simulantq; molles dura.*

Sed tam diu simulant, quàm diu prodest fictio. Alio tempore, vel apud alios sunt alij. S. Basilium audi: *Non silebo polypi dolos ac furacitatem. Is cuiuscumque saxo adhaerit, illius colorem subit, atque ad eò, ut piscium complures ad ipsum de improviso nantes, tamquam ad saxum appellant, paratamq; se pradam illi offerant. Tales sunt hypocrita, qui sobrietatem cum sobrijs laudant: intemperantes sunt cum intemperantibus, atque ad id, quod cuiq; placeat, suam omnino sententiam vertunt. Quos evitare facile nemo potest, propterea quòd pietatis prae-textu prauitas eorum fucata & adornata profundè latet. Hos ergo extrahit Deus, & despiciendos proponit; ut, ubi laudem fauoremque quaerunt, ibi despectum & ignominiam reperiant. Spes hypocritya peribit. Non ei placebit uerordia sua, & sicut tela araneorum fiducia eius: quia, ut in eodem Iob legimus, Simulatores & callidi pronocant iram Dei, neque clamabunt, cum uincti fuerint. Et apud Ieremiam: Pacem cum amico suo loquitur, & occultè ei ponit insidias. Numquid super his non uisitato? disit Dominus. Uisitabo, ferro rimabor, gladijs euiscerabo; flammis illustrabo, ut detegatur malitia eorum. Eodem loco sacrificabat Cain & Abel; parentes utriusque pietas oblectabat: tentatio simulationem Caini ad summa prouexit. Contemptà diuinitus hostià suà, fratri inuidet, innocuum occidit: eadem à Deo ignorari existimat. Hypocrita erat, fratrem ode-rat, Deum omniscium negabat: Nescio, inquit, Num custos fratris mei ego sum? Idcirco Deus illum eiecit à facie sua, ut esset vagus, & tremens in terra, nec, datà etiam securitate vitæ, pudore atq; anxietate leuaretur. Ad eundem modum aliorum etiam hypocritarum causà clades fiunt, ut puniantur, & detegantur, atq; à ueris Christianis separentur, quos fallacijs suis seducere uoluerunt. Et erunt, inquit Isaias, qui beatificant populum istum, seducentes: & qui beatificantur, precipitati. Propter hoc super adolescentulis eius non latabitur Dominus: & pupillarum eius, & uiduarum non miserabitur: quia omnis hypocrita est, & nequam, & uniuersum os locutum est stultitiam.*

S. Basil. hom.,
7. in Hexam.

Iob. 8. 13.

Iob. 36. 13.

Ierem. 9. 2.

Gen. 4. 9.

Isa. 9. 16.

Ante annos plus centum, vna religio Catholica totà ferè
Europà

III.

Europâ celebrabatur; eam vix hæresis vlla infestabat; plena erant
 templa, monasteriaque, & consensu simul habitabant. Vbi au-
 tem libertatem carnis, & noua dogmata tonsus Apostata vulga-
 uit, excisi sunt rami, folia leuia variarum doctrinarum ventu-
 rapta sunt, quia tenui vinculo tenebantur, pedunculos pruina suo
 frigore adusserat, matura erant naufragio Fidei pectora, refrigera-
 tâ charitate. Sæculares sibi videbantur legibus soluti, quia eas cal-
 cabant; licentiam amplexabantur, quia se numquam perituror
 stolidâ confidentiâ imaginabantur. Clerici plurimi, & religio
 tamquam ad Berecynthiæ tibiam, abiectâ pietate, violatis votis,
 magnis agminibus, ad Veneris idolia conuolabant. Vnde tam-
 subita mutatio? *Erant in nobis, non erant ex nobis.* Hypocritæ erant,
 id erant, quod se fuisse fatetur Lutherus, scortatores, sacrilegi.
 Vicia celerrimum sectæ incrementum attulerunt; captâ occasione,
 citò fecerunt, quæ dudum meditabantur. Vicia ad patrociniū
 suū profugerunt, non mirum placuisse hypocritis auctorem, qui
 metum peccatis demeret & pudorem. Errant, qui subitam apo-
 stasiam veritati & virtuti tribuunt: tentatio prostrauit, sed ruina
 suæ amantes. Licentiosa doctrina, blandus error, vitorum pro-
 rigo calcaria addidit, sed currentibus, & sua sponte ad libidines
 adhinnientibus. Hos candidatos hæreseon, è Dei populo tenta-
 tio euomuit, & confusionis principes, principumque adiutores
 fecit fatan: modica vexatio, quid lateret, aperuit: paruo scelerum
 vulnere vlcus effudit saniem purulentam. *Lupus tectus pallo onuda,
 per vocem cognoscitur,* ait S. Chrysostomus, & *per agrum ouis balat
 inclinata deorsum; lupus ululat contra calum; hoc superbia; illud hu-
 militatis signum: ouis herbam manducat, lupus carnem.* Ita, quæ
 oues putabantur, cum pudore se esse lupos prodiderunt, exigua
 oblata occasione. Adhuc honorarentur, si se se vt oues gererent,
 si vicia laterent; quæ vbi professi sunt, palàm ostenderunt, se an-
 tea quoque ignominia dignos fuisse, sed instrumenta nequitia suæ
 explicandæ defuisse. *Hi oues sunt habitu,* inquit S. Bernardus, *est
 vulpes, actus & crudelitate lupi. Hi sunt qui boni videri, non esse; mali
 non videri, sed esse volunt. Mali sunt, & boni videri volunt, ne soli sint
 mali: mali videri timent, ne parui sint mali.* Aliquos, nostra quo-
 que ætate lautare inter nos tales, valde credibile est, qui vt for-
 tunc

S. Chrysoſt,
 in cap. 7.
 Matthæi.
 vel quis alius.

S Bernard,
 serm 66. in
 Cantica,

III

Europâ

tunas teneant, novos dominos demereantur, mutaturi religionem, vendituri fidem, castra hostium, & suam iniquitatem, posita larua, completuri sunt. Nobiscum versantur, ieiunant, orant, conciones adeunt, Sacramentis utuntur; aliud hominum oculis dant; aliud in cordibus videt cuncta intuens Iudex. Vbi hostis floruerit; vbi Mars noster vacillauerit, vbi se aliqua species periculorum obiecerit; vbi veritas in angustum venerit; mox in ignominiam desinet simulata virtus; quia mox possidebit tremor hypocritas, & fidem lucris suis damnosam, sine conscientia, cum perfidia quaestiuosa commutabunt; & perdet honorem suum scoria ab auro separata. Igitur his praetextu dumtaxat opus est, vt tales se ostendant, quales sunt. *Corpora peccatorum sepulchra dicuntur mortuorum, quia anima mortua est in corpore peccatoris. Sicut ergo sepulchrum, quam diu clausum est, ait os aureum, pulchrum videtur foris: si autem apertum fuerit, horribile est: sic & simulatores bonorum, quam diu non cognoscuntur, laudabiles sunt, cum autem cogniti fuerint, abominabiles. Quis faciet, vt cognoscantur? Tecta vulpes est hypocrita, Quis reuelabit faciem indumenti eius? portas vultus eius quis aperiet? Dominus, qui est scrutator cordium, & tribulationis ventilabro purgat aream suam; tunc enim grana manent, stipulae auolant.*

S. Chryso-
stom. 45. in
Matth.

Iob. 41. 4.

Sunt alij, qui verbum Domini cum gaudio receperunt, in quibus vera fides, spes, charitasque studio virtutum, felici germine pietatis, expectationem perfectionis mouent; attamen radicem perseuerantiae non habent, idcirco primo persecutionis exortu ardore tentationis exarescunt. Ad tempus credunt, quam diu sine cruce Euangelio fruuntur; vbi raptor arcas expilat, tortor instrumenta sauitiae explicat, ad primum impetum expallescunt, & concidunt. Petrum ancillulae vox post magnificas pollicitationes exanimauit. In tranquillo bene nauigant; cum procella inebuit, brachia remittunt, clauum deferunt: sic tota structura virtutum corruit. Vidua est virtus, quam nulla perseuerantia firmat. Persecutio igitur est constantiae exercitium, leuitatis redargutio. Tot millibus Martyrum cessere tortores, millia quoque lapsorum tortoribus succubere. Discrimen Christianorum persecutio ostendit; ignauum militem a strenuo acies discernit. In-

IV.

Z z

ter ligna

rer ligna silvarum alia sub dio putrescunt, alia in laquearibus regum inaurantur, ascia & dolabra probata perficiunt, reijcula vilgo consumit. Hi quidem non fingunt, neque falsa est, aut fucata eorum pietas; ob inconstantiam tamen fallunt, & falluntur, nam post optimum florem desinunt in fungum. Neque refertur quo vino vappa fiat. Si vappa est, sine honore est; neque laudatur, quidquid fugit.

V.

S. Chrysof. in cap. 7. Matth. hom. 19.

S. Basilius hom. 1.

4. 1. 101

VI

S. Greg. in orat. de morte patris sui. Ierem. 4. 30.

Ierem. 4. 30.

Quamquam omnino peior est ignominiaq; dignior, qui religionem simulavit, quam qui amisit. Quia nulla res sic exterminat bonum, sicut simulatum bonum; nam manifestum malum quasi malum fugitur, & cauetur; malum autem sub specie boni celatum, dum non cognoscitur, non cauetur; sed quasi bonum suscipitur. Sic servi diaboli tunc pessimè Christianitatem corrumpunt, quando se simulant Christianos. In adagio est, Malus ubi se bonum simulat, tunc est pessimus. Intus Nero, foris Cato, torus ambiguus, monstrum est, velut quaedam bestia ex hirco & ceruo compacta. Quapropter etiam Hypocrita, id est, histrio vocatur is, qui in theatro alienam faciem sumit, ut servus existens, sapenumero Domini, & privatus regis; sic & in hac vita ad suos mores orchestras atque theatrum, exercentur, qui alio corde gerentes, alia extrinsecus hominibus pra se ferunt. Ob quod mendacium fallaciamque non solum coram toto mundo, in die nouissimo pudebunt; sed etiam in hac vita plerumque deprehensi, tantò vehementiùs erubescunt, quantò diutiùs doctiusque hominum oculos deceperunt. Vxorem quidam duxerat, & forma captus, & vestium fragrantia; quam deinde tantò peius odit, quod comperit, eam moscho ac peregrinis odoribus usam, quòd illi anima foeteret; ne autem rugæ, & luror apparerent, fucum fecit. Ita foediùs sordent, quos intelligimus pietatis specie turpitudinem condidisse; aut criminum suorum maculas sibi virtutum pinxisse. Bellè S. Gregorius Nazianzenus hypocritam comparat meretrici, quæ sicut cum nativa pulchritudine destituta est, ad colores pigmenta, & fucos, confugere solet; ita hypocrita, cum specie solida profectaq; virtutis careat, adumbrationem quamdam pietatis externam simulat, quæ eorum oculos retinet, qui adumbrata virtutis simulatione capiuntur. Fucata nemo amat. Cum vestieris te coccino, cum ornata fueris monili aureo, & pinxeris sibi oculos tuos, frustra componitur

contempserunt te amatores tui, animam tuam quarent. Ad reliqua flagitia lezabel accessit, quod depinxerit sibi oculos, & alia voluerit videri, quam esset; itaque repente de fenestra iussa est precipitari. Numquam lepra notatus fuisset Giezi, nisi avaritiam suam mendacio tegere voluisset. *Vnde venit Giezi?* ait Elifæus. respondet ille: *Non iuit seruus tuus quoquam.* Ob quam falsissimam excusationem, lepra coopertus est; quam & ad posteros transmittit in monumentum dissimulationis; pulchrior futurus, si non melior videri, quam esse cupuisset. Quis Herodem pediculis, & longè maiore ignominia non iudicat dignum, qui fallacissimo corde hospitibus Magis dixit; *Ite, & interrogate diligenter de puero: & cum inueneritis, renunciate mihi, ut & ego veniens adorem eum?* Alia mens, alia verba erant. Sicut stannum, quod est candidum, sed nigras pingit imagines, simulabat hypocrita, se adoraturum, quem decreuerat occisurum. Pudefacti sunt sapius etiam Scribae & Pharisei, quibus hoc scelus identidem obiecit Christus. Sed maximè ad hanc classem pertinet Iudas, infamis Apostolus, qui amicitiam simulans, hostem egit, immò proditorem. Nec censuit mitissimus Iesus tantam rei indignitatem dissimulandam, sed inconuenientissimam rem opprobrians dixit: *Iuda, osculo Filium hominis tradis?* Hæc hypocritis laqueo, immò & inferno digna fuit, & ignominia sempiterna. Quia etiam *abominatio Domini est omnis illusor*, maxima tamen abominatio est is, qui non solum hominibus, verum etiam ipsi Deo voluit illudere; quasi scilicet non vidisset, aut sciuisset, quo animo impurum illud osculum afferret.

Sunt quædam vitia, quæ in hac vita occulta, ad alterius vitæ tribunal reseruantur; sed hypocrisis, quæ vult videri, quod non est, præcipuè meretur etiam in terris detegi, & in confusionem suam manifestari. Aliquando vitium, quod clam alitur, se ipsum prodit. *Numquam*, ait Seneca, *bona fide vitia mansuescunt: tigres & leones numquam feritatem exiunt; aliquando submittant, & cum minimè expectaueris exasperatur tornitas mitigata.* Aliquando, & sapissimè diuinus Iudex simulata manifestat fuisse simulata. Quo pacto Gabaonitæ mentientes in fraude deprehensi à Iosue puniti sunt; qui *multauit eos vilioris obsequij ministerio.* *Clementior sententia, sed diuurnior*, ait S. Ambrosius. *Quid euidentius*, inquit

4 Reg. 9. 30.

4. Reg. 5. 25.

Matth. 23. 8.

Luc. 22. 49.

Prou 3. 37.

VI.

Senec. ep. 87.

Iosue 3. 6. 6.

S. Ambros. lib. 3. de offic. cap. 10.

Act. 5. 3.
Idem Ambr.
lib 3 de offic.
cap. 11.

Anton. Pa-
normitanus
lib. 2. cap. 9.
de reb. gestis
Alphonfi, &
Æneas Syl-
vius de eius
dictis.

Cassiodor. in
hist. Tripart.
lib. 9. cap. 48.
S. Gregorius
Thaumat.

idem, eo, quod Ananias, quia fraudavit de pretio agri sui, quem ipse vendiderat, & portionem pretij tamquam summa totius numerum, ante pedes posuit Apostolorum, sicut reus fraudis interijt? licuit tamen illi nihil offerre, & hoc sine fraude fecisset: sed quia fraudem admiscuit, non liberalitatis gratiam reportavit, sed fallacia penam excois.

Apud Panormitanum: Cùm Alphonsus Rex Aragonia & Neapoli esset apud Anariam, in quam unà cum victoria Africam intulerat, & inaudito genere pestis laboraret exercitus, renuntiat ei inter ceteros Antonium Picentem Ordinis Eremitarum, nobilitatum post mortem hypocritam, per summos cruciatus animam exbalassit, iactando plurima in Christum Dominum & Virginem eius matrem, conuitia atq; blasphemias. Hic est ille Antonius, qui quadraginta dies & noctes perpetuò ieiunare ferebatur, qui Italiam, Siciliam, atque Hispanias compleverat nomine sanctitatis & abstinentia; pluribus locis cella preclusus, & à custodibus observatus nihil edens aut bibens, quoniam in prænisa ac pratenta cella, in qua nihil, quod vel observare liceret, inesse videretur. Ceterùm Angelos ei quotidie ministrare, ac confabulari solitos opinabatur. Verùm ipsi intus in cella erant candela crassiores, exterius quidem & superfusorie cerata: sed in quibusdam fistula sanarum concludebantur farina infarta, qua ex contritis phasianorum & caponum carnibus saccharo ac aromatibus immixtis condiebantur. Auunt & cingulum gestasse fistulatum, plenum nectare, quod hypocriticum vocant. His epulis clanculum vescabatur, vir habitus aque sanctus, & mortaliū omnium, qui unquam fuerant aut essent, vulgi opinione abstinentissimus. Is igitur cùm renuntiaretur Regi vermiculis & acerbissimo genere mortis absumptus, dixisse fertur; Propterea Deum in hypocritas tantoperè scire, quòd dum homines decipiunt, interponat Deum ipsum tamquam sceleris mediatorem: ideoq; ut plurimum viuentes adhuc plecti in oculis hominum, quos Dei nomine fefellissent; ut intelligant mortales, à tali monstro maximè sibi cauendum esse, quòd Deum ipsum, ne dum post mortem, sed etiam in vita ipsa, haberent indubitatum ultorem. Par est enim ut iustissima Veritas pudefaciat simulatores. Quo pacto & mendicus ille, qui, ut à S. Epiphano stipem impetraret, mortuum se simulans, verè à socio mortuus est repertus, teste Cassiodoro; uti & alter ille, qui simili fraude conatus est S. Gregorium Thaumaturgum decipere. Terribile est,

est, & verè dictum ostendit: *Non venies in conspectum Dei omnis hypocrita, quod D. Gregorius his verbis enarrat. Est apud nos nunc Anastasius ex Isauria presbyter, qui in diebus suis Iconij rem terribilem narrat euenisse. Ibi namque, ut ait, quoddam monasterium Thongolatom dicitur, in quo quidam monachus magne estimationis habebatur, Bonis quippe cernebatur moribus, atque in omni sua actione compositus, sed sicut ex fine res patuit, longè aliter, quam apparebat, fuit. Nam cum ieiunare se cum fratribus demonstraret, occultè manducare consueverat. Quod eius vitium fratres omninò nesciebant. Sed corporis superueniente molestia, ad vitam extrema perductus est. Qui cum esset in fine, fratres ad se omnes, qui monasterio inerant, congregari fecit. At illi tali, ut putabant viro moriente, magnum quid ac delectabile se ab eo audire crediderant. Quibus ipse afflictus, & tremens compulsus est prodere, cui hosti traditus cogebatur exire. Nam dixit: Quando me vobiscum credebatis ieiunare, occultè comedebam, & ecce nunc ad deuorandum draconi traditus sum, qui caudà mea genua pedesq; colliganit: caput verò suum intra meum os mittens, spiritum meum ebibens extrahit. Quibus dictis statim defunctus est, atq; ut pœnitendo se liberare potuisset, à dracone, quem viderat, expectatus non est. Quod nimirum constat, quia ad solam utilitatem audientium viderit, qui eum hostem, cui traditus fuerat, & innotuit, & non euasis.*

Iob 13. 16.
S. Gregor.
lib 4. Dial.
cap 38.

Hoc tandem sine laudes suas euertunt hypocritæ, qui, dum coram hominibus bonam existimationem aucupantur, de ipsa existimatione per fraudem rapta; & à Deo, & ab hominibus damnati erubescunt; honorisq; loco duplicem contemptum ignominiamq; reportant, sicut meretrix, quæ pro casta vult haberi; nam & libidinis, & mendacij sustinet reprehensionem. *Quid dicturi sumus, ait S. Gregorius, qui iniqua operibus docemus; & sola voce ea, quæ sunt iusta pratendimus? ossa ieiunij atteruntur, & mente turgemus: corpus despectis vestibis tegitur, & elatione cordis purpuram superamus; iacemus in cinere, & excelsa non aspicimus; doctores humilium, duces superbia, ouina facie lupinos dentes abscondimus. An non tales prodi merentur? De Euthymio magnæ sanctitatis viro, inter cetera narrat Nicephorus sequentem historiam: Cum Monachus quidam moreretur, qui egregiam virtutis & castitatis famam obtineret, impudicus autem prorsus esset, sanctum hunc virum angelum horrenda*

VII.

S. Greg. in
reg.

Niceph lib.
14. hist. Eccl.
cap. 52.

horrenda specie tridente graui animam ipsius, crudelem in modum, & corpore extrahentem vidisse, & vocem simul calitatis, occulta turpitudinis facinora aperte reuelantem, audisse. Alium quoque pauperem quemdam nudum in solo iacentem ab eo aspectum esse, lacerum prostratum & pannis vilibus obsitum, cuius animam, qui multi ei praeesto aderam, Angeli reuerenter enocârunt. Cui Dauid quoque cum summi concentu citharâ suâ affuerit, carminibus illam veluti demulcens atque prodicens. Vbi vides diuersa facie, diuersas animas rectas latuisse. Sub vili aspectu erat mens pretiosa; & sub fama castitatis fumosa turpitudine. De tali diuina est sententia: *Reuelabunt cali iniquitatem eiu; hoc est, per Angelos, & reliquos Diuos, & apparitiones deregent, quid sub ouina pelle occultârunt.*

Iob. 20. 27.

VIII.

Pauci sunt fortasse ex hoc numero mortales? Enimuerò plurimi. Fridericus III. Imperator, cum audiret quemdam dicentem, abiturum se aliquando in ea loca, in quibus nulli planè hypocritæ essent, respondit: *Vltra Sauromatas ergo, & glaciale Oceanum tibi euendum est. Sed cum eò veneris, non omnino carebit hypocrisis locus, si modò & tu homo, non Deus es. Inter mortales enim nemo est, qui non ex aliqua parte fictus fucatusq; sit. Quis enim vitia sua non tegit? quàm pauci virtutes suas non cupiunt sciri & laudari? aut magis laudari, quàm merentur? Quotquot rei cum sint, vbi fatenda est veritas, ibi se se excusant, hypocritæ sunt. Quot sub nomine amicitiae hostem abscondunt? Aperte enim odisse, vel amare, est magis ingenui, quàm fronte occultare sententiâ. Quot adulterant veritatem? & sicut Troianus equus fallunt sub specie pietatis? Quot adeunt templa, qui conspici volunt? quot ieiunijs se affligunt, ut appareant ieiunantes? quot flagellis corpus castigant, ut sub ipsius sacci tegumento vel ignoti laudentur, atque seueri in seipos videantur? Quot peculiaria & vitæ notabilia sectantur, ut eminent? Mirifica res est, & monstro similis, quòd etiam inter Philosophos, immò Religiosos inueniantur, qui, quia toga non splendet, immò quia sordet & lacera est, laudem captant, voluntq; de ipsa humilitate superbire. *Asperum cultum, & vitiosum caput, & neglegentiore barbâ, & indictu argento odium, cubile humi positum, & quidquid ad laudem peruersa vita sequitur, enita, ait Ethnicus. Vult ergo frontem populo nostram conuenire, non quòd ista asperitas**

Cic. lib. de amicit.

Senec ep. 13.

is opera sint carpenda, sed quòd carpenda sint, si ideò fiant, vt inde laudemur, vnde nos non extollere, sed demittere velle videmur. Hypocrisis quippe est, virtutum simulatione clausum vitium abscondere, & arte palliare. Itaq; *quid in cunctis suis operibus hypocrita sperat, nisi reuerentiam honoris, gloriam laudis, à melioribus metui, sanctus ab omnibus vocari?* ait D. Gregorius. Hic morbus quàm longè lateq; vagetur, docet S. Hieronymus dum scribit, *Quamuis alijs vitijs carere possimus, hypocriseos tamen maculam habere non posse, aut paucorum est, aut nullorum.* Quid multis opus est, vt quanta sit copia hypocritarum constet? Christus ipse, vt seruum negligentem damnandum indicaret, ait eum hypocritis accensendum: *Diuidet eum, inquit (Dominus) partem eius ponet cum hypocritis, illic erit fletus & stridor dentium.* Cum quibus hypocritis? cum diabolo, qui cum sit princeps tenebrarù, tamen ad fallendos homines *transfiguratur se in Angelum lucis*; item cum hominibus diaboli imitatoribus, qui & ipsi, cum intus sint, & in cute pleni immundicia & iniquitate, tamen secundum externam speciem, venditant se, tamquam probos & sanctos. Et quod mirum est, quemadmodum sanctissimi virtutes suas regunt, atque ad honorem à se amouendum, peccata defectusq; suos & ipsi propalant, vt videre fuit in Confessionibus S. Augustini, epistolis S. Hieronymi, lachrymis Petri & Magdalene, psalmis regij Prophetæ, alijsq;: ita grauissimi quique peccatores, qui facere as-

S. Gregor.
lib. 4. moral.

S. Hieron. lib.
2. contra Pe-
lagian.

Matth. 24. 53.

2. Cor. 11. 14.

Quid. lib. 11.
Metam,

Act. 8. 13.

Candida de nigris, & de candentibus atra, occultatis nefandis criminibus, ante oculos hominum omnem modum sanctitatis ostendunt. Adeò vt magi, & sagi, & venefici, & qui suo se sanguine orco manciparunt, templa adeant, manus, oculosq; in caelum rollant; ceruicem torqueant, suspirent, lachrymentur ficto fletu; confiteantur, communicent, dent elemosynas; immò & miracula se patrare fingant, aut certè conentur. Hoc videre fuit in Simone mago, qui *videns etiam ab Apostolis signa & virtutes maximas fieri, stupens admirabatur; item cum vidisset, quia per impositionem manus Apostolorum daretur Spiritus sanctus, obtulit eis pecuniam &c.* Sed mox audiit: *Non est tibi pars, neque sors in sermone isto. Cor enim tuum non est reatum coram Deo.* Et hac

Ag. 13. 8.

Matth. 23. 33.

hæc quidem Petrus dicebat; Paulus autem ad Elymam alterum magum, *O plene, inquebat, omni dolo, omni fallacia, fili diaboli, inimice omnis iustitia, non desinis subvertere vias Domini rectas?* Multi eiusmodi sunt, qui *ex patre diabolo vias Domini rectas subvertunt, pleni dolo, pleni fallacia, digni ignominia.* Quamquam Deus non omnes dignos ignominia, in ignominiam manifestat peccatores. Quem in finem aliquot exempla apponam, à me præconione recensita, & sitienter excepta.

CAPVT XXXII.

An, & quibus, & quo pœnitentia fructu, Deus hominum quorundam peccata, absque eorum infamia, manifestet, ad clementiam suam manifestandam?

I.

Vllum esse hominem arbitror, qui non auidè cuperet scire, quàm diu tandem Germaniam, ac totam partem Europam bellis sit afflicturus? quando pacem, pro qua oramus, redditurus? quid circa hunc, aut illum Principem, circa hanc & illam Remp. circa se ipsum sit futurum? Sed hæc omnia pendent à Deo, qui solus est scrutator cordium, & cognitor futurorum. *Quis consiliarius eius fuit? Numquid cognoscitur in tenebris mirabilia tua, & iustitia tua, in terra oblivionis?* ait Psalmista. Ecclesiastes autem: *Et intellexi, quòd omnium operum Dei nullam possit homo inuenire rationem eorum, qua sunt sub sole: & quanto plus laborauerit ad quarendum, tanto minus inueniat: etiamsi dixerit sapiens se nosse, non poterit reperire.* Hinc falluntur & fallunt toties Astrologi & fastorum conditores, qui iam per aliquot annos, vanissimis vaticinationibus pacem, mortem Principum, & nescio quæ prædixerunt. *Euanuerunt in cogitationibus suis, & obscuratum est insipiens cor eorum; dicentes enim se esse sapientes, stulti facti sunt;* & dum diuini sibi aliquid arrogant isti diuinatores, ad artes diabolicas delabuntur. *Quàm magnificata sunt opera tua, Domine, ait Rex, Nimis profunda facta sunt cogitationes tue. Vir insipiens non cognosceat, & stultus non intelliget hæc.* De aliorum autem arcanis, deque conscientijs iudicare & pronuntiare vsq; adeò temerarium est, vt nemo etiam de se ipso sit certus. *Nihil mihi conscius sum, sed*

Rom. 11. 34.

Psal. 87. 13.

Eccl. 8. 17.

Rom. 1. 21.

Psal. 91. 6.

1. Cor. 4. 4.